

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravištvo, in
prejemanje inzeratov v ulici Molin
piccolo št. 3, II. nadst.

Nacionalna tiskarna konsorcijska lista „Edinost“, v Trst

svojo svobodo stare device, nego pa navadni zakon. (Pride še.)

čutil, da je to zopet zmaga Slovanom neprijazne diplomacije in da se je nadškof umaknil pred tistim vsemožnim vplivom, ki ga imajo Madjari v sferah vnanje politike države. Sedaj pa pišejo v »Information« iz Zagreba, da je depresija prvega hipa že odnehala, ker da imajo od dobro obveščene strani zagotovilo, da se Stadler ni umaknil ni pred grofom Goluchowskim, ni pred Madjari, ampak da je ustregel le želji kurije rimske, direktno izraženi! Se svojo izjavo da je Stadler najlepše dokazal svojo lojalnost in s tem najizdatneje zavrnil obrekovanje od strani g. ministra za vnanje stvari. Če se je motil v čem, da gaje zavela v to le nemško-madjarska novinarska klika, ki se je o tem, nota bene, sama in namenoma predstavljala v luči oficijoznosti!! Kar je nadškof očital tej kliki, od tega da ni preklical ni škrice. Za izjavo so odločili le zaupni odnosaji med nadškofom in rimsko kurijo. Tej je nadškof doprinesel žrtev.

Tržaške vesti.

Mestni svet tržaški bo imel danes ob 7. uri zvečer javno sejo. Na dnevnem redu te seje sta dva važna predmeta. Prvi je predlog svet. dr. Gairingerja glede imenovanja posebnega odseka, ki ima določiti, kdo je kriv, da ima občina 200.000 kron škode radi nakupa Rumerjevega posestva, na katerem posestvu so hoteli zgraditi norišnico ter drugi predmet, ki se tiče vprašanja zgradbe mestne zastavljalnice na nekdanjem Koslerjevem posestvu.

Procesija sv. Rešnjega Telesa. To je bil »naš dan«! Tako vzklika eden naših dopisnikov na drugem mestu. Da, to je bil res »naš dan«. Najbolji dokaz, da je temu res tako, je fakt, da »Piccolo« ni našel še nobene besede o njem. Njihov molk govori za našo stvar. V popolnjenje »Piccolovega« molka naj služi konstatacija v »Sole«, da je bila letošnja procesija tako lepa, kakor že dolgo ne. A to procesijo — mirne vesti trdimo to — je sestavljal slovenski živelj najmanj po 8/10!! Nastop svetojakobške fare pod enakimi zastavama Marijine družbe in bratovščine sv. Cirila in Metodija je bil naravnost impozanten. Za prvo nepregledne vrste slovenskih žen in deklet, prve vse v črnem, druge v belih oblekah s pajdeloni. Za zastavo sv. Cirila in Metodija pa je bila cela armada slovenskih mož in mladeničev. Teh kar ni hotelo biti ne konca ne kraja in ljudstvo, ki je opazovalo te nepregledne vrste, je vsklikalo v začudenju, ker ni moglo umeti, od kod so se vzeli vsi ti ljudje?! Kolika masa je bila za tema zastavama, si mogel najlepše videti, ako si stal na borznem trgu in si imel pregled gori po Corsu in proti velikemu trgu. Na vsej tej daljavi blizu uro časa ni bilo videti nijedne cerkvene zastave, ker so vso to daljavo okupirale naše mase — sinovi in hčere bratje in sestre naših svetih apostolov. Nastop naših ljudij je posebno še poveljevalo ubrano petje zbora bratovščine sv. Cirila in Metodija pod zastavo in pevk Marijine družbe. Zastavi sv. Cirila in Metodija ob straneh je bilo tudi deset v belo oblečenih šolskih deklet s cvetlicami. (Na tem mestu pa moramo povdariti, da je bilo letos veliko manje nekega drugega spremstva. Letos je bilo namreč samo 6 redarjev ob strani zastave, dočim jih je bilo lani nad 40). Zabeležnja vredno pa je letošnje zares pošteno vedenje laškega ljudstva. Vse, kar je opazovalo naše ljudje, se je izražalo o njih najsimpatičneje. Na nekaterih mestih toliko da jih niso pozdravljali na glas. Tudi mestni magistrat menda ni slep za evolucijo, ki se je izvršila v mišljenju izlasti širokih slojev. Tako se nam dozdeva po dejstvu, da je mestna delegacija v zadnji hip, v soboto, spremenila prejšnji sklep mestaega sveta in se je odločila, da odide okna mestne hiše. Radi tega »Gazzettino« psuje gospodo, da so — komedijasi. »Aha, gospodje — tako se roga — ali se že umikate? In prihodnje leto? Slovanska zastava in redarji in... sveče ob činskem! In čez dve leti? Slovanska zastava in... župan in mestni svet. Kakov izgled v bodočnost!«

A pomisliti treba, da je letos kompaktno sodeloval le mestni slovenski živelj! Kajti okolica ne prihaja več v skupnostih, odkar jej je bil zadan adarec v katedrali sv. Justa. Kaj bo še le, ako bo okolica zopet sodelovala?! »Gazzettino« ima prav, ako pravi se svojega stališča, da perspektiva v bodočnost ni razveseljiva!

»Los von Rom« v Trstu!! Slučajno nam je pred par dnevi došlo v roke povabilo na protestantovski sestanek — evangelischer Familienabend — ki se je vršil v torek ob 8. uri in pol zvečer v znani restavraciji »Pri ograkem kralju«. Stvar se nam je dozdevala takoj zelo sumljiva in to toliko bolj, ker je bil na tem povabilu podpisan kakor sklicevatelj tudi znani vsenemški agitator in sin slovenskega rodu, Pogatschnigg (reci Pogachnik), po svojem poklicu c. k. poštni uradnik! Na programu so bile pevske in deklamatorične točke ter predavanje protestantskega vikarja Hochstetterja iz Štajerske o protestantizmu v minulosti, sedanjosti in bodočnosti. Sreča je hotela, da smo nekoliko prepozno prišli na to pangermansko slavnost, da nam ni bilo treba poslušati tistega pačenja, ki je bilo na programu označeno kakor — petje in deklamacija. Da je bilo to res pravo pačenje, prepričali smo se namreč koncem večera, ko so v nameček dodali še nekoliko pevskih in deklamatoričnih točk. Kakor že omenjeno, prišli smo nekoliko prepozno in ravno prav k predavanju protestantskega vikarja Hochstetterja o protestantizmu v »vseh treh časih«. Vse Hochstetterjevo predavanje se je vrtelo okoli tega, da dokaže, koliko koristi ima — nemški narod od protestantizma in koliko koristi ima protestantizem od nemškega naroda. Govoril je tudi o gibanju »proč od Rima« ter je zatrjeval, da to gibanje nima političnega značaja in da je strogo versko. V istej sapi pa je zatrjeval, da so se morali Nemci poprijeti tega gibanja radi narodnega samoočrambe!! Je-li to religiozen motiv?! Povdarjal je, da morajo vsi Nemci prestopiti k protestantizmu in da se morajo rešiti iz verig, v katere jih je ukoval katolicizem! Pripovedoval je, da se je gibanje »proč od Rima« jelo mogočno širiti med vsemi avstrijskimi Nemci. Govornik je izrazil prepričanje, da isti v kratkem združi vse Nemce v jedni veri. Napadal je tudi liberalizem in kazal na Dunaj, ki je bil svoječasno liberalen, a je sedaj postal klerikalni ter je sklepal iz tega, da liberalizem ne more obvarovati Nemcev pred klerikalnim suženjstvom. — Sploh je imelo vse Hochstetterjevo predavanje značaj agitacije »proč od Rima«. Niti na misel mu ni prišlo, da bi skušal dokazovati, da je njegova vera morda bolj prava, nego katera druga; ves čas svojega predavanja je povdarjal, da je protestantizem koristen nemškemu narodu kakor takemu. Sploh se je iz vsega njegovega izvajanja dalo sklepati, da je protestantizem — vsaj kakor ga umevajo pangermanski agitatorji — strogo narodnega in prav nič religioznega pomena. Ali pustimo Hochstetterja! Njegovo predavanje je v resnici imelo izključno agitatoričen značaj in namen, govoril je mnogo več o nemški narodnosti nego o nemški veri, a agitiral je vendar kolikor-toliko prikrito. — Popolnoma odkrito pa je nastopil drugi govornik, že imenovani Pogatschnigg, katerega je že Hochstetter v svojem govoru hvalil kakor neumornega in najzaslužnejšega tržaškega propagatorja gibanja »proč od Rima«, t. j. prestopanja Nemcev k protestantizmu. Pogatschnigg je bil, kakor nam je povedal Hochstetter, tudi glavni organizator in sklicevatelj sinočnjega večera. Seveda, slovenski odpadnik mora biti povsod prvi, posebno, pa če je poleg tega še državni uradnik! Ta gospod Teyton se je sam bahal, kako da mu je dobro delo, ko je prestopil k protestantizmu, in je pozival s patetičnim zanosom vse navzoče nemške »jungfrauen« »frauen« in »tojče menerje«, naj tudi oni prestopijo k protestantom! Govoril je o nemškem ponosu, o nemški »neustrašljivosti«, ki se baje ne boji nobenega razun Boga, o evangeliju in Nemcih ob Adrijani itd. itd., da ga je bilo kar veselje poslušati. V istem tonu in morda še hujše je govorilo še neko sloveče — prava pokveka — iz severne Češke, ki pa je — glejte si no! — »čisto slučajno« prišel tega dne v Trst in še bolj »slučajno« na ta agitatorični večer. Tudi telegrogramov je došlo iz mnogih nemških in avstrijskih mest — seveda se je tudi to zgodilo »čisto slučajno«. Te telegrame so seveda prečitali.

Ako bi nam bila Pogatschnigg in oni Deutschböhme pustila kaj v nejasnem — kar se pa, to jima moramo priznati, ni zgodilo — so nam pa ti, iz vseh strani Nemčije in Avstrije došli telegرامي dovolj jasno povedali, da je bila to dobro organizirana — velenemško-politična — agitacija, katero je uprizoril in vodil c. kr. uradnik in

na kateri smo videli tudi par členov c. in k. častništva!! Lepi »Familienabende« to! Kdor dvomi o pravih ciljih »Los von Rom«-propagande, bi bilo dobro, da sam obišče jednega teh »Familienabendov«, pa bo kmalu videl, kako je geslo »Los von Rom« le krinka, pod katero se agitira za pravi cilj pangermanske politike: zveza z Berlinom!

»Iz Trsta se nam piše...« Pod tem naslovom smo žitali v zadnji sobotni številki »Slovenskega Naroda« notico, podpisano od nekega »šviga-švaga« sledeče vsebine:

»Pred kratkimi dnevi je bilo objavljeno v »Edinosti«, da je barkovljanska podjetniška tvrdka: Ivan, Ante in Svetko Martelanc zabila zadnji stebel v podstave namestništvene palače v Trstu. Danes nam je javiti, da je ista tvrdka zapričela že minolo sredo pripravljalna dela za zgradbo »Deutsches Haus« istotam. Taka in enaka podjetja nam pričajo, da uživa omenjena tvrdka v naših nasprotnikih — Nemcih in Lahonih — največje zaupanje in popolno priznanje na točni in solidni izvršitvi izročenih jej del. Kaj pa neka vrsta tržaških Slovencev? O vse drugače! Oni goje zaupanje in priznanje le ob kritičnih urah. Tako je! Nemški narodni dom zgradijo takoj Slovenci, slovenskega bodo gradili pa morda... narobe. Živijo!«

Oni del notice, v katerem omenjeni »šviga švaga« izraža zasluženo hvalo naši domači, gori omenjeni podjetniški tvrdki, smo umeli ter ga podpisujemo z obema rokama, kajti v resnici smo lahko ponosni na to, da se celo ob znanih tržaških razmerah upošteva tudi od nasprotne strani našo domačo tvrdko, vključ temu, da nje družabniki nastopajo ob vsaki priliki kakor neustrašeni narodnjaki.

Nejasno pa nam je bilo prikrito namigovanje v isti notici kakor da trž. Slovenci ne cenijo omenjene domače tvrdke in da, dočim nemški narodni dom zgradijo Slovenci, bodo gradili slovenskega morda... narobe. (Nemci ali Lahii?)

Ker se je nam kaj takega zdelo gorostasno, ko vendar vemo, kaki močje stoje na čelu »Tržaški posojilnici«, katera financira zgradbo »Narodnega doma« in na čelu društvu »Narodni dom«, in ker se je nas od več strani interperiralo v tem oziru, informirali smo se na pristojnem mestu, kaj je na stvari in se-li zgradba »Narodnega doma« res misli oddati Lahii ali Nemcu?!

Doznali pa smo sledeče: Dosedaj se sploh niti govorilo ni o oddaji gradnje »Narod. doma«, ker stvar še ni dozorela do te stopinje. Pač pa je vsprejet še le splošni načrt slovenskega slovečega arhitekta g. Maksa Fabiani-ja kateremu se je vsled konkursa omejenega na 4 osebe, in vsled vsprejetja njegovega splošnega načrta poverilo izdelanje tudi podrobnega načrta. Konkurs za načrt je bil, kakor omenjeno, omejen ter so bili naprošeni v to svrhto: omenjeni arhitekt gosp. Fabiani in arhitekt gosp. Plečnik oba na Dunaju, arhitekt gosp. Marković iz Zagreba in gosp. Svetko Martelanc, družabnik tukajšnje podjetniške tvrdke Ivan, Ante in Svetko Martelanc — torej sami Slovani. (Omenjamo, da se je gosp. Plečnik radi preoblih svojih poslov odtegnil konkurzu, tako, da so ostali samo trije konkurenti.) Iz navedenega sledi jasno, da se niti o oddaji načrtov ni oziralo na tujce. In še več: da se je gospodu Svetku Martelancu, akoravno samouku, izreklo največje priznanje s tem, da se ga je pozvalo, da konkurira za načrt s takimi odličnimi arhitekti, kakor so prvi trije gori omenjeni. (Opomba: gosp. dr. Maks Fabiani je na Dunaju obče čislani arhitekt, o katerem smo že večkrat pisali. On je razsodnik (juror) v Londonu, bil je pozvan nedavno v Petrograd in v zadnjem času kakor profesor na tehniki v Berlinu, — katerih ponudeb pa ni vsprejel — gradi sedaj poslopje za prestolonaslednika v Konopištu na Češkem ter je docent na dunajski tehniki. O g. Plečniku, ki je eden najznamenitnejših arhitektov na Dunaju, smo tudi že pisali ter omenjamo mej drugim, da je prejel drugo nagrado za Gutenbergov spomenik na Dunaju, a to le radi tega, ker mu prve kakor Slovenec niso hoteli dati, da si so nepristranski strokovnjaki priznali, da bi bil zaslužil prvo nagrado. Gospod Marković iz Zagreba je mlad arhitekt, uživa tudi najboljši glas ter je zgradil mej drugim krassen bosanski paviljon na zadnji parizski razstavi.)

Tako postopanje o oddaji načrtov pač ne daje ne povoda ne pravice nikomur, da sumniči že v naprej, da se gradnja »Nar. doma«

odda tujcu in da se ne priznava vrlin domačinov ter da se tako neopravičeno sumničenje spremlja s ironičnim »živio«, kakor da bi bila stvar že gotova. Dokler imamo spretnih in solidnih domačih podjetnikov, se pač ne bo oziralo na tujce.

Dotičnemu dopisniku, kateremu gospod Svetko Martelanc, ki pozna vso stvar, gotovo ne more biti hvaležen za navedeno notico, bi pa svetovali, naj ne napada naših voditeljev kar tako v en dan in brez razloga! »Slovenskemu Narodu« bi pa svetovali malo več previdnosti v tako delikatnih stvareh. Ko se pripravljamo na veliko narodno delo (zgradbo »Narodnega doma« v Trstu) potrebujemo iz Ljubljane vspodbujanja in podpore ne pa zbadanja in pikanja.

Zakaj nam nočejo dati slovenskih šol. Pišejo nam: Tržaški Slovenci nimamo niti slovenskih ljudskih šol. Na slovenske srednje šole ne bi smeli torej liti misliti, ako ne bi imeli od žuljev naroda vzdrževane šole pri sv. Jakobu in pa onih po okolici. V teh šolah pa je že sedaj toliko dece, da smemo misliti tudi na srednjo šolo. A kako bi bilo še le, če bi imeli primerno ljudskih šol v mestu samem!

Pogoji za srednjo šolo slovensko v Trstu so torej tu in kjer so dani pogoji, nastaja za državno učno upravo dolžnost. Ali gospodje, ki dele narodom avstrijskim kruh omike po... svoje, ti gospodje nočejo pa nočejo. Kadar si dovršil slovenski otrok ljudsko šolo, pa — hajd krave past. Da bi bil tudi ti deležen pouka srednjih šol, ne, to se ne sme zgoditi! Take šole so samo za nemške in laške otroke — za dvatisočletno kulturne in pa za otroke iz herrn- in edelvolka!

Slovenec ostani neveden, kakor si bil do sedaj. Ti bodi rokodelce, hlapec, kmet, mi bomo tvoji gospodje! Da se visoka gospoda krčevito drže tega načela, v dokaz temu vam je jeden jedini pogled na uredbo srednjega šolstva na Primorskem.

Za mesto, kjer biva laška gospoda, je tudi zadostno število srednjih šol. Kjer pa bivajo Slovenci, tam je ni, pa je ni srednje šole.

Ako hočejo slovenski otroci hoditi na srednje šole, iti morajo v Gorico, v Trst, Pazin ali Pulj. Da morejo od doma le sinovi premožnejših rediteljev in da morajo ostati doma oni, katerim so roditelji revni, to je umevno že samo ob sebi. In koliko talentiranih slovenskih otrok je, ki ne morejo v oddaljena mesta nadaljevat svojih študij vsled — revščine?! Vsed tega je pa tudi povsod pomanjkanje naših učenikov.

Koliko več inteligencije bi imeli, ako bi imeli na primernih krajih vsaj nižih srednjih šol? Marsikateri nadarjen a reven deček bi se lahko posvetil študijam, ker bi bilo šolanje doma zanj mnogo ceneje; dospevši v višje razrede pa bi si lahko z instrukcijami služil vsakdanji kruh. A srednjih šol, toliko potrebnih, nam nočejo dati. In zakaj ne? Odgovor na to vprašanje najdejo čitatelji v naslednjem:

Pred nedolгим časom imeli smo priliko priti v dotiko z nemško družino — podaniki nemškega cesarja in pruskega kralja. Govor je nanesele tudi na državne službe, na kar je Prusinja izrekla sledeče za naše razmere pač karakteristične besede:

»Prehodila sem že mnogo sveta, poznam jako dobro razmere po različnih državah in različnih deželah. A nikjer nisem še našla, da bi izšolan mladenič tako hitro našel dobro službo kakor na Slovenskem. Jaz imam več sinov in izšolati jih hočem v Trstu, da pridejo do dobrega kruha. Vsako leto hodim v trde slovenske kraje, da se otroci priučijo vašemu jeziku, kar jim bo na izvrševanju poklica mnogo koristilo.«

Umejete-li sedaj, za koga so namenjene službe na Slovenskem?

Umejete-li sedaj, zakaj nam nočejo dati potrebnih šol — nam Slovincem?! Na eni strani naj zaseda Nemec, na drugi strani pa Lah vse službe na Slovenskem — Slovenec pa ostani, kar si bil do sedaj: »podlaga ptujčevi peti!«

Le še bolj odločno? Kakor čujemo, so v zadnjem času razna naša županstva zavrnila laška pisma, doposlana jim od raznih, tu v Trstu bivajočih »Slovencev«.

Tu in tam so županstva dodala odgovoru kako umešno opazko, kar je blagodejno uplivalo na tukajšnje slovenske — Italijane!

Mi odobrujemo tako postopanje, želeli bi le, da bi županstva, ako že odgovarjajo na laška pisma, povedala takim po sili Lahom,

da laška pisma naj pošiljajo v Kalabrijo in ne čisto slovenskim občinam. Sploh pa naj bi ne odgovarjali in naj bi posnemali naše nasprotnike, ki ne odgovarjajo na slovenska pisma — ako ni to v njih interesu!

Beseda v lice gg. slovenskim c. kr. poštarjem. Pred seboj imamo dopis tega društva. Pismo je slovensko, »glava« na papirju pa je natisnjena tako le:

Verein der k. k. Postmeister und Postexpeditoren in Krain, Küstenland und Dalmatien.

Consortio degli i. r. maestri e speditori postali nella Carniola, il Litorale e la Dalmazia.

Torej »glava« pripoveduje v nemškem in laškem jeziku, da je to društvo ustanovljeno za Kranjsko, Primorje in Dalmacijo. V teh pokrajinah pa utegne biti tudi nekaj poštnih, ki služijo slovenskemu oziroma hrvatskemu narodu. Da pa bomo bolj na gotovem, oglejmo si malec statistiko. Vspehi zadnjega ljudskega štetja nam sicer še niso znani, ker jih še nekeje mrevari. No, nič ne deno, saj lahko že po štetju iz leta 1890 — vzlie vsemu brezmišlju, da se je to štetje vršilo po »občevalnem jeziku« — konstatiramo: da je Kranjska se svojim pol milijona prebivalstva skoro izključno slovenska, da je Dalmacija še bolj hrvatska in da je Primorje po ogromni večini slovensko, oziroma hrvatsko. Manjšina v poslednjih dveh pokrajinah je italijanska, dočim tistih par tisoč Nemcev tvorijo le kolonije. V Kranjski pa je manjšina nemška, ali zeló, zeló . . . mikroskopična.

In društvo poštarjev za tako obzemlje, za obzemlje s takim prebivalstvom, ne pozna na svojih tiskovinah ne slovenskega in ne hrvatskega jezika . . .

Se stališča splošnega, znanega sistema, je to seveda povsem prav in v redu: Kranjska se kaže v uradovanju c. k. oblasti — nemško, Dalmacija — laško, Primorje pa — ker se še ne ve, katera irredenta ostane zmagovalka — malo nemško in malo laško! S tega znanega stališča umejemo to in ne more biti prigovora. Ali se stališča pravičnosti in pravice je to — škandal! Ste-li čuli, gospóda slovenski poštarji: škandal!

Živel pevski zbor bratovščine sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu! Pišejo nam: Te dni sem bil v Rocolu. Prijatelj me je povabil na čašo vina. Pogovarjala sva se o naših razmerah in posebnostih o dogodkih pri sv. Jakobu, kjer je naš mestni življelj najgostejše naseljen. Tu imamo tudi res pravo narodno trdnjavo. Jedina pa sva bila s prijateljem v tem, da je pevski zbor bratovščine sv. Cirila in Metodija jako važen činitelj v gibanju Slovencev pri sv. Jakobu. To so vrli možje in mladenči — je vskliknil moj prijatelj in jaz sem mu pritrjeval brezpogojno. A danes mu pritrjam še odločneje, ko smo videli, kako je krasno peval véčeraj po vsem mestu pod zastavo sv. Cirila in Metodija v navzočnosti tisočev in tisočev Slovencev in — Italijanov. Da je bil véčeraj »naš dan« v pravem pomenu te besede, v to je nemalo pripomogel tudi omenjeni pevski zbor. Bodi mu torej izrečena naša hvala, naše polno priznanje. A privoščajmo mu tudi — podpore! Naše ljudstvo pri sv. Jakobu ve, koliko se ima zahvaliti temu pevskemu zboru; zato pa apelujemo do njega, naj v nedeljo popoldne v obitem številu pohiti na vrt naših zavodov pri sv. Jakobu, kjer bo imel zbor bratovščine sv. Cirila in Metodija — svoj dan!! Ta zbor priredi namreč v nedeljo svojo vrtno veselico. Pričakujemo torej, da bo ljudstvo pokaže dejanski svojo hvaležnost. Dolžnost, biti hvaležnimi, pa ne veže samo naših Svetojacobčanov, ampak tudi rojake njihove v mestu in po okolici. Pričakujemo torej, da bo v nedeljo na vrtu pri sv. Jakobu velik sestanek poštenih Slovencev in Slovenk.

Poučna črtica. Od zanesljive strani nam poročajo:

Iz Rajha a je privandral v Trst. Tu se je našel seveda brez drobiža, in »debelega« — to se umeje — tudi ni bilo. Mož si je hitro pomagal. Bežal je v »daičes heim«. Tukaj se je seznanil z rojakom, ki pa ni bil iz Rajha . . . Kako pomoči siromaku, da bo — kakor se pravi — »volk sit a koza cela« — da namreč ne, bi trpel gotovo gospode posamični žep?!

Povabili so učence neke c. kr. državne šole, naj pridejo poslušat predavanje nekega gospoda, ki je bil v Kitaju, a seboj naj prinesejo po 20 st. Probaturum est — mož je odnesel seboj precej šestice . . .

Da je to storil kak slovenski učitelj, bilo bi groma in pekla . . . ali c. kr. ravnatelj, ki je znan kakor povsedeševatelj germanizatorične propagande — temu je vse dovoljeno. Tistemu ravnatelju, ki je bil — da si ne vešče deželni jezikom — predpostavljamo prezaslužnemu ranjkemu Dolinarju . . .

Tam gori pa gledajo vse skozi prste, ako le dotičnik — ni Slovenec!

Pa da nismo srečni!!

»Lepa Vida«. V nedeljo dne 25. t. m. so barkovljanski diletantje v drugo predstavljali to igro. Zadnja kritika jim bržčas ni bila po volji, pa nič ne škodi! Naopak, — koristila je prav gotovo.

Kritika naj bo vedno pravična, ona ne sme biti nikoli pristranska, ker sicer bi le škodovala stvari.

O tem smo se prepričali na nedeljski ponovljeni predstavi »Lepa Vida«. Videli smo, da so se vsi igralci spopolnili kolikor toliko. Igrali so vsi nekako bolj gotovo in že zato se je pokazala igra vsa v drugi obliki nego prvokrat. Da so bile še razne pomanjkljivosti, katere se sploh ne dajo tako lahko odstraniti, o tem ni govora. Ker za diletantizem je sploh nevarno, ako se lotuje drame; kajti le prerado se dogaja, da se take drame kar na celem prelevljajo v šalo-igre. No, minolo nedeljo je bilo — kakor rečeno — videti, da so igralci napredovali.

Vida (gospica Fr. Pipan) je prav ugajala v četrtem prizoru, ko je očitala Albertu nezvestobo. Tako tudi v momentu maščevanja, ko ga je pahnila v morje. Istotako je na zaključku igre dobro izvršila, čeprav je ravno zvršetak te igre nekako ponesrečen.

O »Vidi« treba reči, da ima nadarjenosti. Ali treba še šole, to se umeje.

Kogoj (g. Pertot) je bil prav dober v tretjem dejanju, ko je izvedel, da ga je Vida zapustila in da je odšla. Tako tudi v petem dejanju, v viharini noči, ko tuguje po zgubljeni sreči in tudi v dejanju z Vido.

Alberto se je dobro pokazal v nastopih; bil pa je premlačen. Na vsaki način pa boljši nego zadnjič.

Sodja (Drag. Pertot), kakor starec je ugajal. Le razgreti bi se moral nekoliko bolj. V raznih prizorih zdel se je prelegmatičen.

Volpino (g. Grbec) je imel precej drugačno igro, nego zadnjič, in je tudi bolj ugajal. Lahko bi bil počasneje govoril in kazal nekoliko več zvitosti.

Dobro ati igrali Kogojeva mati (gospa Martelanka) in grofica Gadolla (gospica M. Čokova), obe ste bili gotovi v vseh nastopkih.

Tudi Marjeta (gospica Martelane) je dobro igrala, le bolje naj bi bila naglasila razne odstavke.

Maskiranje je bilo primernejše od zadnjič. Vzlie mnogokateri pomanjkljivosti, kijo je bilo opaziti tudi na drugi predstavi. morejo biti barkovljanski diletantje zadovoljni, da so napredovali ter so pokazali, da se z vstrajnostjo in dobro voljo da marsikaj doseči. Dovoljujemo si pa svetovati jim, naj bi se še spopolnjevali v drugih primernejših igrokazih, in še le potem naj bi se lotevali težke drame. Ker v teh vsevpažje težko celó stari, rutinirani igralci! Popola vseh pa morejo dosežati v takih dramah le igralci — umetniki.

Štrajk zidarjev. Véčeraj zjutraj imeli so štrajkujoči zidaraki delaci shod, na katerem so sklenili, da ponudbe podjetnikov, ki so jih dobili véčeraj, nikakor ne vstrežajo njihovim zahtevam v toliki meri, da bi jih mogli vsprejeti. Štrajk torej nadaljuje. Toliko o ponudbah podjetnikov, kolikor o podatkih, ki smo jih prejeli od obeh strani, spregovorimo nekoliko jutri. Danes že pa moramo izraziti svoje obžalovanje na tem, da ni prišlo do sporazumljenja, kajti v takem stanju negotovosti in stagnacije vsacega dela trpe vsestranski interesi javnosti.

Samomor. Véčeraj zjutraj se je zastrupil na svojem stanovanju v ulici Cordaiuoli št. 5., 41-letni postrežček kavarne »Mencenisio«, Ivan Daltin. Prenesi so ga v bolnišnico, kjer pa je vkljub vsem prizadevanjem zdravnikov umrl ob 2. uri popoldne. Zapustil je udovo in 3 otroke. Vzrok samomoru so bile baje družinske razmere.

Dražbe premičnin. V soboto dne 31. maja ob 10. uri predpoludne se bodo vale i aaredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Barriera 29, hišna oprava; Campo San Giacomo 11, mesarska oprema; ulica Kan-

dler 2 A, hišna oprava; ulica Foscolo 2 B, hišna oprava; ulica del Beseo 30, voz; ulica S. Maurizio 4, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Véčeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 17.8 ob 2. uri popoldne 21.0 — C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 764.5 — Danes plima ob — predp. in ob 10 24 pop.; osea ob 7.30 predpoludne in ob 5 59 popoldne.

Društvene vesti.

Občni zbor bratovščine sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu bo v nedeljo ob 5. uri popoldne, tik pred veselico.

Redni občni zbor društva c. kr. poštarjev in odpraviteljev. V četrtek, dne 5. junija t. l. ob 10. uri popoldne se bo vršil v Trstu v hotelu »Evropa« 20. ti redni občni zbor društva c. kr. poštarjev in odpraviteljev za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo. Ob enem bo tudi zborovanje društvene bolniške blagajne.

V počestitvenju spomina gospe Štokove je darovala družina Kristijana Štoka na mesto venca 10 K za podružnico družbe sv. Cirila in Metodija na Greti in 10 K za »Narodni dom«.

Vesti iz Štajerske.

— Slovenski zmagi na Štajerskem. Na občinskih volitvah v Kozjem in Pištanju je zmagala slovenska stranka na vsej črti nad nemškutarsko.

— Škandal v posojilnici v St. Lenartu v Slov. Gorici dela več in več valove. O tem škandalu govori sedaj vse in ga ne skušajo prikrivati več niti nemški listi sami. To je pravi štajersko-nemškutarski panama. Sedaj je gotovo, da je iz tega razmezo malega zavoda izginilo kakih 200.000 K. On, ki je največji krivec, ni več med živimi. Če se povdarja to, se ne godi — pravi »Südt. Presse« — to, da bi napadali privatno osebo, ali katastrofa v St. Lenartu je političen dogodek. S tega stališča treba soditi ta žalostni slučaj.

Vesti iz Koroške

+ Klevetnikom slovenščine. V zmislu dane obljube priobčuje »Mir« članek, v katerem pripoveduje, da je ono, tudi v »Edinosti« priobčimo pismo, ki naj bi pokazalo naš jezik v najsrmatonejši luči in ki se je podkalo nekemu Slovincu v Kotljah, spisal bivši učitelj in sedanjí poštni odpravnik v Vetrinju, Francej Simonig. Mož je iz hudo-bije skoval in zvaril tisto mešanico in jo poslal v »Grazer Tagespost«, a ta list mu je šel na limanico.

+ Ljubezen pod — zimo. V Rudi sta se nedavno poročila zakonska, ki štejeta skupno samo — 132 leh. »On« jih šteje 72, »ona« pa 60.

Slovensko društvo »Ilirija« v Pragi bo imelo v soboto dne 31. maja t. l. ob 8. uri zvečer svoj ustanovni občni zbor v Choděrovi restavraciji na Ferdinandovi trdi s sledečim dnevnim redom: a) Čitanje pravil. b) Vaprejevanje členov. c) Volitev predsednika, odbora in revizorjev. d) Slučajnosti. — Po zborovanju prosta zabava.

Namen društva je gojiti in povsedeševati znanstveno in društveno gibanje slovenskih visokošolcev v Pragi. Členi društva so: a) redni, b) izredni, c) častni, d) ustanovni. — Redni člen je lahko 1) vsak redni slušatelj praških visokih šol (narodnosti slovenske), 2) vsaki akademik (narodnosti slovenske) tri leta po absoluturiji, katerega je vsprejel odbor členom. — Izredni člen je lahko vsak Slovan, katerega je vsprejel odbor za člana. — Častni člen more postati vsakdo, ki je bil izvoljen na občnem zboru, bodi za zasluge za društvo, bodi sploh za narod slovenski. Ustanovni člen je lahko vsak prijatelj Slovencev, kateri založi enkrat za vselej 50 K. Pripravljalni odbor.

Brzobjavna poročila.

Nesreča v gorah.

DUNAJ 30. (B) Jedaoletni prostovoljec dr. Ernest Brezina, sin bivšega ravnatelja dvornega muzeja in dr. Beyer, sin nekoga bankirja v Inomestu, sta na nekem izletu na goro Rex padla v prepad. Oba sta mrtva. Trupli so našli.

Erupcije na otoku Martinique.

FORT DE FRANCE 30. (B) Izbruhi vulkanov se množe; niso pa več tako hudi.

Transatlantiški in lokalni parniki odvajajo prebivalstvo v severno ležoe kraje. Župan v Cayenne nudi izseljencem bivališča in zemljišča za naseljenje.

Kriza v Španiji.

MADRID 30. (B) V današnjem ministerskem svetu je izjavil Canalejas, da vzdrži svojo demisijo, kar je njegove tovariše silno poparilo. Isti se brani predložiti zbornicama zakonski načrt o kongregacijah. Sodi se, da Sagasta jutri stavi vprašanje zaupanja ter da se kriza razširi.

Državni zbor.

DUNAJ 30. (B.) — Zbornica poslanec. — Poslanec Mazorana in tovariši interpelirajo trgovinskega ministra radi pritegnenja pomola štev. IV. v obsežje uršaske svobodne luke.

Posl. Bennati in tovariši interpelirajo ministerskega predsednika kakor voditelja ministerstva za notranje stvari radi sistiranja sklepa občinskega zastopa v Malem Lošinju proti slaviziranju obredov v cerkvah krajnih občin.

Posl. Bennati in tov. interpelirajo radi uvedanja hrvatskega jezika kakor učnega predmeta na laški ljudski šoli v Osoru.

50.000 kron znaša glavni dobiček loterije gledaliških igralcev (glumačev). Opozarjamo svoje cenjene čitatelje, da se bo vršilo srečkanje nepreklicno dne 19. junija 1902 in vsi dobitki se izplačujejo od zalagateljev v gotovini z 10% odbitkom.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Vía Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Oprava prodajalnice
Velikanska rastava pohištva in tapecarij. Izvenredno ugodne cene.
VILJEM DALLA TORRE
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
Moje pohištvo donesrečno. —

PRVA TO VARNA
za čopiče in ščetke
Santo d'Angeli
TRST. - Vía S. Antonio - TRST
(nasproti Zennaro in Gentili).
Specijaliteta čopičev za zidna dela nepresežne trpežnosti. Bogat izbor ščetk, strojev za čiščenje parketov, metelj, metlic, ščetk od perja, palic za iztolči prah.
Velikanski izbor mil, glavnikov, parfumov, listnic, novčark, možnjčkov itd.
Vse po jako nizkih cenah.
V prepričanje se prosi blagohoten obisk.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.
TRST
TOVARNA: Vía Teon, vogal Vía Limitana
ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (Solako poslopje) in Vía Riberge št. 21
Telefon št. 670.
Velik izbor tapecarij, sral in slik. Izvršaje naroče tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI ČENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na par obrod ali železnico franko.

